

Připustnost dovolání

Mezi principy právního státu patří i princip právní jistoty a předvídatelnosti práva, ze kterého plyne rovněž požadavek obdobného výkladu zákona ve srovnatelných případech, jak to vyžaduje též ústavní princip rovnosti účastníků řízení (čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, čl. 96 odst. 1 Ústavy České republiky). Odchytky od těchto požadavků nejsou vyloučeny, musejí však být řádně, racionálně a ústavně konformně odůvodněny, i když jde o otázku procesního práva, kde zákon výslovně nestanoví povinnost předložit odchylný právní názor velkému senátu kolegia podle § 21 odst. 2 zákona č. [6/2002](#) Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů.

(Ústavní nález sp.zn. III.ÚS 1441/17, ze dne 19.12.2017)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatele D.M., zastoupeného Mgr. MUDr. Z.K., advokátem, sídlem P., proti usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. února 2017 č. j. 33 Cdo 878/2015-330, rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 2. října 2014 č. j. 22 Co 298/2014-279 a rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 13. října 2008 č. j. 21 C 31/2006-79, za účasti Nejvyššího soudu, Městského soudu v Praze a Obvodního soudu pro Prahu 1, jako účastníků řízení, a Ing. Š.F., jako vedlejší účastnice řízení, tak, že usnesením Nejvyššího soudu ze dne 28. února 2017 č. j. 33 Cdo 878/2015-330 bylo porušeno ústavně zaručené právo stěžovatele na přístup k soudu chráněné čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. února 2017 č. j. 33 Cdo 878/2015-330 se ruší a ve zbývajících částech se ústavní stížnost odmítá.

Odůvodnění

I.

Skutkové okolnosti případu a obsah napadeného rozhodnutí

1. Stěžovatel se ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen "Ústava") domáhá zrušení shora uvedených soudních rozhodnutí, neboť má za to, že jimi bylo porušeno jeho ústavně zaručené základní právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina").

2. Z textu ústavní stížnosti a napadených rozhodnutí se podává, že Obvodní soud pro Prahu 1 (dále jen "obvodní soud") napadeným rozsudkem uložil stěžovateli povinnost zaplatit vedlejší účastnici 2 600 000 Kč, dále 12 400 USD a smluvní pokutu ve výši 0,08 % denně z částky 2 000 000 Kč od 1. 9. 2004 do zaplacení, smluvní pokutu ve výši 0,08 % denně z částky 12 400 USD od 1. 9. 2004 do zaplacení, a rozhodl o nákladech řízení.

3. Městský soud v Praze (dále jen "městský soud") změnil napadeným rozsudkem rozsudek obvodního soudu ve výroku o věci samé tak, že zamítl žalobu o zaplacení smluvní pokuty ve výši 0,08 % denně z částky 400 000 Kč od 1. 9. 2004 do 2. 10. 2014, dále z částky 2 600 000 Kč od 3. 10. 2014 do zaplacení a z částky 12 400 USD od 3. 10. 2014 do zaplacení; jinak jej ve zbývajících částech výroku o věci samé potvrdil. Zároveň rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů a o nákladech státu.

4. Proti rozsudku městského soudu podal stěžovatel dovolání, ve kterém podle § 237 občanského soudního řádu (dále jen "o. s. ř.") založil jeho připustnost na formulaci pěti otázek, které podle jeho

názoru nebyly dosud v rozhodovací praxi dovolacího soudu vyřešeny. Za takové považoval otázky:

A) zda může odvolací soud přiznat žalobkyni právo na denní smluvní pokutu, kterou požadovala od okamžiku prodlení "až do zaplacení", splatnou do dne vyhlášení rozsudku odvolacího soudu, bez toho, že by žalobkyně po podání žaloby tuto rozšířila a ani žalovaného "k plnění budoucích smluvních pokut nevyzývala";

B) zda je důvodem nevyhovění žádosti o odročení jednání okolnost, že se účastník omluvil z osobní účasti u jednání pouhé tři kalendářní dny (resp. jeden pracovní den) před konáním jednání, ačkoli o své pracovní neschopnosti věděl dva dny před podáním žádosti;

C) zda o otázce, k jejímuž posouzení je potřeba odborných znalostí, může rozhodnout soud jen na základě vlastního názoru a na základě toho, že znalec z jiného oboru (tj. v jehož oboru znalecké činnosti se posouzení otázky nenachází) sdělí soudu, že o naplnění jedné z možných odpovědí této otázky pochybuje;

D) zda rozhoduje-li odvolací soud o nákladech řízení před soudy obou stupňů, musí změnit nebo zrušit výrok soudu prvního stupně o nákladech řízení;

E) zda při určení výše nákladů řízení spočívajících v odměně advokáta se sazba mimosmluvní odměny vypočítává z tarifní hodnoty, kterou žalobkyně uplatnila ke dni podání žaloby anebo z částky zvýšené o "budoucí" smluvní pokutu.

5. Dovolání stěžovatele bylo napadeným usnesením Nejvyššího soudu odmítnuto jako nepřipustné. V otázkách A) a E) shledal Nejvyšší soud dovolání nepřipustným, neboť tyto otázky již byly v judikatuře Nejvyššího soudu vyřešeny a městský soud se ve svém rozhodnutí od této judikatury, specifikované v napadeném usnesení, neodchýlil. Otázku B) posoudil Nejvyšší soud jako námitku zmatečnosti podle § 229 odst. 3 o. s. ř., k jejímuž vyřešení neslouží dovolání, nýbrž žaloba pro zmatečnost. K eventuálním vadám řízení Nejvyšší soud přihlíží jen, je-li dovolání přípustné. Otázkou C) uplatnil stěžovatel podle Nejvyššího soudu nezpůsobilý dovolací důvod, neboť jeho námitky nesměřují primárně proti právnímu posouzení věci, nýbrž vytýkají nesprávnost a neúplnost skutkových zjištění. Pro otázku D) pak nemůže být dovolání přípustné, neboť rozhodnutí městského soudu na této právní otázce nebylo založeno.

II.

Argumentace stěžovatele

6. Ve své ústavní stížnosti stěžovatel nejprve shrnuje dosavadní průběh řízení a uvádí námitky proti rozhodnutím obvodního soudu a městského soudu. S ohledem na to, že vůči těmto rozhodnutím je ústavní stížnost nepřipustná, nebylo třeba tyto námitky podrobněji reprodukovat.

7. Nejvyššímu soudu stěžovatel vytýká, že jeho dovolání odmítl, ač je měl meritorně posoudit. Stěžovatel výslovně uvádí, že napadá pouze způsob, jakým se Nejvyšší soud vypořádal se dvěma právními otázkami předestřenými v dovolání, jež stěžovatel označil jako B) a C). Obě otázky byly právními otázkami procesního práva. Dosavadní judikatura Nejvyššího soudu přitom žádnou z těchto otázek dosud neřešila, a tak byl dán důvod přípustnosti dovolání podle § 237 o. s. ř. Tím, že Nejvyšší soud dovolání odmítl, porušil stěžovatelovo ústavně zaručené základní právo na soudní ochranu.

III.

Vyjádření účastníků řízení a replika stěžovatele

8. Soudce zpravodaj podle § 42 odst. 4 zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu"), zaslal ústavní stížnost k vyjádření Nejvyššímu soudu a vedlejší účastníci řízení. S ohledem na to, že ústavní stížnost proti rozhodnutím okresního soudu a krajského soudu je nepřipustná (viz sub 13 a 30), nepovažoval Ústavní soud s ohledem na zásadu procesní ekonomie za nutné zjišťovat vyjádření těchto účastníků.

9. Nejvyšší soud ve svém vyjádření zrekapituloval otázky předložené stěžovatelem, a své posouzení, proč ta která otázka nemohla být předmětem meritorního přezkumu, a vyjádřil přesvědčení, že jeho rozhodnutím nedošlo k porušení ústavně zaručených práv stěžovatele.

10. Vedlejší účastnice možnosti zaslat své vyjádření k ústavní stížnosti nevyužila.

11. Vyjádření Nejvyššího soudu bylo zasláno stěžovateli na vědomí a k případné replice. Stěžovatel v ní uvedl, že vyjádření Nejvyššího soudu prakticky jen rekapituluje napadené usnesení a k věci nepřináší nic nového. Zdůraznil, že v jeho případě dovolání obsahovalo vymezení, proč je přípustné podle § 237 o. s. ř., a přesto Nejvyšší soud dovolání odmítl.

IV.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

12. Ústavní soud nejprve posoudil, zda jsou splněny procesní předpoklady řízení o ústavní stížnosti. Ústavní stížnost byla podána včas a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, je zastoupen v souladu s požadavky § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu a vyčerpal všechny procesní prostředky, které mu zákon k ochraně jeho práv poskytuje; ústavní stížnost proto byla shledána přípustnou v části směřující proti usnesení Nejvyššího soudu (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu a contrario).

13. Ústavní stížnost směřující proti rozsudkům obvodního soudu a městského soudu byla shledána nepřipustnou.

V.

Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

14. Ústavní soud dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná. Byl přitom veden těmito úvahami.

V. a)

Obecná východiska přezkumu rozhodnutí o dovolání

15. Ústavní soud úvodem připomíná, že ve své konstantní judikatuře nepovažuje právo na dovolání za ústavně garantované; z pohledu ústavněprávního by obstála i úprava, v níž by tzv. mimořádné opravné prostředky nebyly připuštěny vůbec, jestliže by plnění úkolů vrcholného soudního orgánu (čl. 91 odst. 1 a čl. 92 Ústavy) bylo zajištěno cestou jiných procesních prostředků. Na druhou stranu však zdůrazňuje, že rozhodne-li se zákonodárce institut dovolání vytvořit, rozhodování o něm nelze vyjímát z rámce ústavněprávních principů a ústavně zaručených práv a svobod jednotlivce, a to zejména práva na přístup k soudu [srov. z mnoha např. nález ze dne 11. 2. 2004 sp. zn. Pl. ÚS 1/03 (N 15/32 SbNU 131; 153/2004 Sb.) či ze dne 10. 5. 2005 sp. zn. IV. ÚS 128/05 (N 100/37 SbNU

16. Co se týče možnosti přezkumu rozhodnutí Nejvyššího soudu o přípustnosti dovolání, Ústavní soud v minulosti judikoval, že "může přehodnocovat posouzení přípustnosti dovolání podle § 237 o. s. ř. pouze z hlediska jeho ústavnosti. Fakticky se tak jeho přezkum omezuje na posouzení dvou otázek, a to, zda dovolací soud neodepřel účastníku řízení soudní ochranu tím, že odmítl dovolání, aniž by se ve svém odůvodnění, pokud jde o jeho přípustnost, náležitě vypořádal se stěžovatelem řádně předestřenou právní otázkou, nebo tím, že v rámci svého posouzení právní otázky, ať už vyústilo do odmítnutí dovolání nebo připuštění dovolacího přezkumu, aproboval právní výklad, který je v rozporu s ústavně zaručenými základními právy a svobodami" (viz bod 20 nálezu ze dne 9. 2. 2016 sp. zn. II. ÚS 2312/15 - všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <http://nalus.usoud.cz>).

17. Ústavní soud ve své judikatuře (srov. zejména nálezy ze dne 3. 5. 2017 sp. zn. I. ÚS 2135/16; body 13-15 a judikaturu v nich citovanou) vychází z toho, že dovolání je mimořádným opravným prostředkem, přičemž je v zásadě věcí zákonodárce, k nápravě jakých vad jej určí, a také (v určité souvislosti s tím) to, zda stanoví přísnější požadavky na jeho "kvalitu", s čímž souvisí povinnost být v dovolacím řízení zastoupen kvalifikovanou osobou (advokátem), není-li dostatečně kvalifikován samotný dovolatel. Ústavní soud připustil (např. usnesení ze dne 28. 3. 2017 sp. zn. III. ÚS 506/17), že právní úprava klade na účastníky řízení relativně vysoké nároky, jde-li o řádné naplnění obsahových náležitostí dovolání; je ovšem třeba vzít v úvahu, že tomu tak není bezdůvodně (k tomu blíže např. usnesení ze dne 26. 6. 2014 sp. zn. III. ÚS 1675/14). Stejný názor ohledně nároků na dovolání a úkoly právního zastoupení zastává i Evropský soud pro lidská práva (viz rozsudek ze dne 15. 9. 2016 ve věci Trevisanato proti Itálii, č. 32610/07). Účastníci odvolacího řízení (potažmo jejich advokáti) mají ostatně k dispozici obsáhlou judikaturu Nejvyššího soudu, která se obsahovými náležitostmi dovolání a konkrétně problematikou vymezení jeho přípustnosti podle (před více než čtyřmi lety) novelizované úpravy podrobně zabývá. Jestliže přesto dovolatelé svým povinnostem nedostojí, je podle uvedené judikatury odmítnutí dovolání jako vadného souladné s ústavním pořádkem. Ústavní soud v minulosti i ve vztahu k jiným procesním povinnostem konstatoval, že "[p]akliže má občanské soudní řízení sloužit k [nalézání hmotného práva a spravedlivému řešení sporů mezi účastníky], musí být civilní soudnictví funkční jako celek, což v první řadě předpokládá, že zákonodárce stanoví procesní pravidla, kterými se musí soudy i účastníci řízení řídit. Pokud tak účastníci v konkrétním případě nečiní, logickým a ústavně konformním důsledkem může být neúspěch ve sporu, a to bez ohledu na hmotné právo" (nálezy ze dne 22. 9. 2015 sp. zn. I. ÚS 1944/15).

18. V každém dovolání tedy musí být uvedeno, v čem dovolatel spatřuje naplnění předpokladů přípustnosti tohoto mimořádného opravného prostředku. Pakliže není dovolání přípustné ze zákona v případech vyjmenovaných v § 238a o. s. ř., bude toto vymezení podle § 237 o. s. ř., zjednodušeně řečeno, spočívat ve formulování právní otázky významné pro napadené rozhodnutí odvolacího soudu a uvedení, jakým způsobem předmětnou právní otázku řeší judikatura Nejvyššího soudu. Podle uvedeného ustanovení je dovolání přípustné, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené praxe Nejvyššího soudu nebo která v rozhodování Nejvyššího soudu nebyla dosud řešena, případně je Nejvyšším soudem řešena rozdílně (nejednotně). Dovolání je přípustné také tehdy, je-li rozhodnutí odvolacího soudu v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu, ovšem tato judikatura by se měla změnit, nebo má-li být dovolacím soudem již vyřešená právní otázka posouzena jinak.

19. Podrobnější návod, jak při formulování, v čem dovolatel spatřuje naplnění předpokladů přípustnosti dovolání, postupovat, obsahuje bohatá judikatura Nejvyššího soudu, jejíž znalost, s ohledem na zásadně povinné zastoupení advokátem, se zákonem předpokládá a vyžaduje. Např. v usnesení ze dne 25. 5. 2016 sp. zn. 30 Cdo 5248/2015 (jakož i v usnesení ze dne 9. 2. 2016 sp. zn.

23 Cdo 3562/2015 a v mnoha dalších rozhodnutích dostupných na internetových stránkách www.nsoud.cz) Nejvyšší soud k povinným náležitostem dovolání uvedl:

"V dovolání musí dovolatel vymezit předpoklady přípustnosti dovolání ve smyslu § 237 o. s. ř., tj. uvést v něm okolnosti, z nichž by bylo možné usuzovat, že by v souzené věci šlo (mělo jít) o případ (některý ze čtyř v úvahu přicházejících), v němž napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva: 1) při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu (v takovém případě je zapotřebí alespoň stručně uvést, od kterého rozhodnutí, respektive od kterých rozhodnutí se konkrétně měl odvolací soud odchýlit) nebo 2) která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena (zde je třeba vymezit, která právní otázka, na níž závisí rozhodnutí odvolacího soudu, v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena) nebo 3) která je dovolacím soudem rozhodována rozdílně (zde je třeba vymezit rozhodnutí dovolacího soudu, která takový rozpor v judikatuře dovolacího soudu mají podle názoru dovolatele zakládat a je tak třeba tyto rozpory odstranit) anebo 4) má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (zde je zapotřebí vymezit příslušnou právní otázku, její dosavadní řešení v rozhodovací praxi dovolacího soudu a alespoň stručně uvést, pro jaké důvody by měla taková právní otázka být dovolacím soudem posouzena jinak)."

V. b)

Posouzení otázky označené pod písmenem C) v řízení o dovolání

20. Otázkou označenou stěžovatelem písmenem C) (viz sub 4) podle Nejvyššího soudu stěžovatel "neuplatnil jediný způsobilý dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.). V tomto rozsahu uplatněné námitky nesměřují primárně proti právnímu posouzení věci, nýbrž vytýkají nesprávnost a neúplnost skutkových zjištění, na nichž je založen právní závěr, že podpis žalovaného na uznání dluhu ze dne 12. 11. 2004 je pravý. Uplatněním způsobilého dovolacího důvodu ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř. není zpochybnění právního posouzení věci, vychází-li z jiného skutkového stavu, než z jakého vyšel při posouzení věci odvolací soud."

21. V posuzované věci rozhodl obvodní soud i městský soud o důvodnosti žaloby na základě závěru, že stěžovatel podepsal určitou listinu. Ve svém odvolání (č. l. 95 spisu vedeného obvodním soudem) stěžovatel namítl, že tuto listinu nepodepsal a jeho podpis na listině je proto buď padělaný, nebo byl text doplněn dodatečně na jím podepsaný list papíru. Soudem ustanovený znalec z oboru písmoznalectví zjistil, že podpis na listině patří stěžovateli. Na otázku, zda je možná varianta, že text byl na listinu se stěžovatelovým podpisem doplněn dodatečně, znalec při svém výslechu uvedl, že tato otázka je mimo obor jeho znalecké činnosti, ale že o této možnosti pochybuje vzhledem k tomu, kde je na listině podpis umístěn a jak listina celkově vypadá (č. l. 271). Soud následně na základě tohoto názoru znalce a své vlastní úvahy dospěl k závěru, že stěžovatel skutečně podepsal danou listinu a text nebyl na list papíru doplňován dodatečně.

22. Ústavní soud nesdílí hodnocení Nejvyššího soudu, že stěžovatel pouze zpochybňuje právní závěr, že je povinen zaplatit vedlejší účastníci určitou částku, vycházející z jiného skutkového stavu, než z jakého vyšel městský soud. Stěžovatelova námitka směřuje k tomu, zda si o určité otázce může soud učinit úsudek sám, popřípadě ve spojení s výpovědí znalce z jiného oboru, či zda daná otázka musí být posouzena znalcem z příslušného oboru.

23. Podstatou přezkumu dovolacího soudu sice nemůže být samotné přehodnocování skutkového stavu, jeho kontrole však lze podrobit vlastní proces zjišťování skutkového stavu soudy nižších stupňů, bude-li samozřejmě relevantní právní otázka (jako otázka procesního práva) splňovat náležitosti podle § 241a odst. 2 a § 237 o. s. ř. (náleze ze dne 8. 8. 2017 sp. zn. III. ÚS 3432/15, bod

18).

24. Otázka, zda je třeba v určité situaci ustanovit znalce z příslušného oboru, či zda se soud může spokojit s názorem znalce z jiného oboru a na jeho základě si učinit úsudek sám, je otázkou právní. Za vodítko pro posouzení, zda je určitá otázka otázkou právní či skutkovou přitom Ústavní soud považuje možnost zobecnění v případě otázek právních na rozdíl od otázek skutkových, jež jsou jedinečné pro každý jednotlivý případ (viz např. nálezy ze dne 20. 12. 2016 sp. zn. III. ÚS 3067/13, popř. též ze dne 26. 9. 2017 sp. zn. II. ÚS 3717/16).

25. V posuzovaném případě tedy stěžovatel předložil v dovolání právní otázku a přípustnost dovolání pro řešení této otázky odůvodnil poukazem na to, že tato otázka v judikatuře Nejvyššího soudu dosud nebyla řešena, což je jeden z předpokladů přípustnosti předpokládaný § 237 o. s. ř. Je přitom zřejmé, že rozhodnutí městského soudu na posouzení této otázky závisí.

26. Podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 2015 sp. zn. 30 Cdo 5459/2014 přitom platí, že "[p]odmínka přípustnosti zakotvená v § 237 o. s. ř. tak, že napadené rozhodnutí musí na vyřešení otázky procesního práva záviset, je v případě dovolání podaného proti rozhodnutí o věci samé naplněna tehdy, mohlo-li mít případně nesprávné řešení otázky procesního práva vliv na výsledné rozhodnutí ve věci. Nelze-li přitom dovodit, že by bylo rozhodnuto ve věci stejně (obsah výroku rozhodnutí by byl stejný), bez ohledu na to, jak byla procesní otázka vyložena, není možné ani vyloučit, že její výklad nemohl mít vliv na věcnou správnost rozhodnutí ve věci samé a uvedená podmínka bude splněna."

27. Z uvedených důvodů bylo povinností Nejvyššího soudu zabývat se posouzením, zda otázka předestřená stěžovatelem ad C) zakládá přípustnost dovolání podle § 237 o. s. ř.

V. c)

Projednání zmatečnostních námitek v řízení o dovolání

28. Otázku označenou stěžovatelem písmenem B) (viz sub 4) Nejvyšší soud označil za nezpůsobilou k přezkumu v rámci dovolacího řízení s poukazem na to, že k vyřešení této námítky slouží žaloba pro zmatečnost podle § 229 odst. 3 o. s. ř.

29. Problematikou projednávání zmatečnostních námitek v rámci řízení o dovolání před účinností novely občanského soudního řádu č. [296/2017](#) Sb. se Ústavní soud zabýval již v usnesení ze dne 12. 12. 2017 sp. zn. III. ÚS 3019/17.

30. Ústavní soud upozornil na to, že praxe posuzování zmatečnostních námitek je nejednotná. V rozsudku ze dne 24. 6. 2015 sp. zn. 30 Cdo 5459/2014 Nejvyšší soud konstatoval, že "[s]kutečnost, že ve věci rozhodoval vyloučený soudce, je zmatečnostním důvodem podle § 229 odst. 1 písm. e) o. s. ř. Naplňuje-li však uvedená otázka zároveň podmínky přípustnosti dovolání podle § 237 o. s. ř. (a přípustnost dovolání není vyloučena ani podle § 238 o. s. ř.), pak je dovolání pro řešení této otázky přípustné. Jinými slovy, přípustnost dovolání není vyloučena pouze proto, že lze ze stejného (v dovolání uplatněného) důvodu podat rovněž žalobu pro zmatečnost. O tom ostatně svědčí i skutečnost, že občanský soudní řád přípustnost dovolání výslovně vyloučil proti usnesením, proti nimž je přípustná žaloba pro zmatečnost podle § 229 odst. 4 o. s. ř. [srov. § 238 odst. 1 písm. f) o. s. ř.], avšak nevyloučil ji proti rozhodnutím, proti kterým je přípustná žaloba pro zmatečnost z ostatních důvodů."

31. Předestřenou argumentaci Nejvyššího soudu lze vztáhnout i na námítky odpovídající

zmatečností podle § 229 odst. 3 občanského soudního řádu. Odkázal-li Nejvyšší soud v napadeném usnesení na § 242 odst. 3 občanského soudního řádu, odchýlil se tím od shora citovaného rozsudku.

32. Pokládal-li Nejvyšší soud výše citovaný právní závěr jiného svého senátu za věcně nesprávný, bylo jeho povinností se s ním v odůvodnění svého rozhodnutí vypořádat. Pro otázky procesního práva sice neplatí povinnost předložit věc k vyřešení velkému senátu kolegia (srov. § 21 odst. 2 zákona č. [6/2002](#) Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, oproti § 17 odst. 1 zákona č. [150/2002](#) Sb., soudní řád správní) a postup Nejvyššího soudu v této věci tak nepředstavuje porušení stěžovatelčina práva na zákonného soudce. Ústavní soud je ovšem povinen chránit principy právního státu, mezi něž lze řadit mj. princip právní jistoty a předvídatelnosti práva. Z toho plyne i požadavek shodného výkladu zákona ve srovnatelných případech, v čemž se projevuje - kromě právní jistoty - i ústavní princip rovnosti (čl. 1 a čl. 37 odst. 3 Listiny, čl. 96 odst. 1 Ústavy). Rovnost a předvídatelnost nevnímá Ústavní soud absolutně, neboť jak již bylo naznačeno, mohou i dvě rozdílná řešení (v rovině tzv. podústavního práva) téže věci být ústavně konformní. Je však nutné, aby obě tato řešení byla řádně, racionálně a ústavně konformně odůvodněna (náleze ze dne 13. 12. 2016 sp. zn. II. ÚS 1189/15, bod 18).

33. V nálezu ze dne 27. 5. 2015 sp. zn. I. ÚS 1811/14 se Ústavní soud zabýval situací, kdy judikatura Nejvyššího soudu připouštěla dvě možné odpovědi na otázku, zda podání žaloby pro zmatečnost podle § 229 odst. 1 písm. e) o. s. ř. musí předcházet uplatnění námítky podjatosti vůči soudci, jehož se zmatečností důvod týká. Ústavní soud dospěl k závěru, že považuje-li Nejvyšší soud za možné dva výklady tzv. podústavního práva, bylo jeho povinností v projednávaném případě aplikovat ten, který poskytuje větší ochranu právu na nestranného soudce (bod 31 citovaného nálezu). Podobnou argumentaci však nelze uplatnit v posuzovaném případě, neboť ani jednu z variant nelze označit za více či méně vstřícnou k právu na přístup k soudu. Jde pouze o to, zda určitá námitka má být projednána v rámci řízení o dovolání, nebo v rámci řízení o žalobě pro zmatečnost. To však nezbavuje Nejvyšší soud povinnosti své rozhodnutí přesvědčivě odůvodnit, jak bylo rozvedeno výše.

34. Shodně jako ve výše citovaném usnesení ze dne 12. 12. 2017 sp. zn. III. ÚS 3019/17 konstatuje Ústavní soud, že napadené usnesení Nejvyššího soudu je nedostatečně odůvodněno. I v tomto případě má Ústavní soud za to, že by pouze tato vada nevedla k nutnosti napadené rozhodnutí zrušit. S ohledem na to, že však toto rozhodnutí bylo zrušeno z jiného důvodu (viz sub 35), bude v dalším řízení úkolem Nejvyššího soudu též dostatečně odůvodnit své rozhodnutí v otázce projednávání zmatečností námitek v řízení o dovolání.

VI.

Závěry

35. Odmítl-li Nejvyšší soud dovolání, aniž by napřed zjistil, zda je přípustné podle § 237 o. s. ř. pro řešení otázky ad C), dopustil se tím zásahu do stěžovatelova práva na přístup k soudu chráněného čl. 36 odst. 1 Listiny.

36. Ústavní soud proto ústavní stížnosti v části směřující proti usnesení Nejvyššího soudu vyhověl a napadené rozhodnutí podle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu zrušil.

37. Ve zbývajících částech Ústavní soud ústavní stížnost jako nepřipustnou podle § 43 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu odmítl, neboť v návaznosti na zrušení usnesení Nejvyššího soudu a s ohledem na zásadu minimalizace zásahů do rozhodovací činnosti obecných soudů mu již dále nepřisluší přezkoumávat napadená rozhodnutí obvodního soudu a městského

soudu. Tento přezkum bude nyní v kompetenci Nejvyššího soudu, který bude muset - vázán nálezem Ústavního soudu - o dovolání znovu rozhodnout. Ústavní stížnost týkající se rozhodnutí okresního soudu a krajského soudu je tak v tomto případě procesním prostředkem předčasným.

Právní věta - redakce.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)